

GYVIEJI ARCHYVAI

Nuaidėjo „Subatėlės vakarėly...“

Dzūkijos nacionalinio parko teritorijoje esančiuose kaimuose skambiai nuaidėjo tryliktais respublikinis folkloro festivalis „Subatėlės vakarėly...“, skirtas Lietuvos šimtmečiui

Ši tris dienas vykusi išspūdinga folkloro fiesta tarsi gavius lietus nuo alinančių karščių trumpam atgaivino ir margašpalviais folkloro raštais išmargino šilų kaimelius. Ji kasmet sukviečia vis daugiau folkloro puoselėtojų ir mylėtojų iš visos Lietuvos. Išties smagu kasmet matyti šitą folkloro ansamblių ir dalyvių margumyną. Folkloras – mūsų paveldas, kuriuo mes didžiuojamės ir būtent juo bei savo kalba, tarmėmis, dainomis, šokiais, amatais, tradicijomis – esame išskirtiniai.

Penktadienį smagi dzūkiška „vakaruška“ su liaudies dainomis ir šokiais vyko Darželių kaime, šeštadienį festivalio dalyviai smagiai koncertavo Margionių klotimo teatre ir Zervynų kaime. Vakarop visų festivalio dalyvių koncertas žiūrovus tradiciškai sukviatė į Marcinkonis, į pušų paunksmę prie Kastinio ežero, kur už scenos žiūrovų akis džiugino tobulas ežero vaizdas ir gaivino vasarinę ežero vėsa. Į festivalį gausiai susirinko ne tik Lietuvos folkloro ansambliai, bet ir liaudies dai-

nų pasiilgusieji žiūrovai. Baigiamasis koncertas sekmdienį skambėjo Žiūrų kaime.

Festivalį, kaip ir kasmet, organizavo Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcija. Marcinkonyse koncertą tradiciškai gražia dzūkiška daina pradėjo festivalio šeimininkai – „Aukso paukštės“ laureatai, Marcinkonių etnografinio ansamblio dainininkai, vadovaujami Rimutės Avižienienės.

Po marcinkoniškių į sceną lipo ir vieni už kitus smagiau dainavo, grojo ir šoko folkloro ansamblis „Zemyna“ iš Biržų rajono, vadovaujamas Aušros Butkauskienės, folkloro ansamblis „Radasta“ iš Vilniaus, vadovaujamas Audronės Vakariūnienės, Bartašių šeimos kapela iš Pasvalio rajono, folkloro ansamblis „Taduja“ iš Kelmės rajono, vadovaujamas Osvaldo Gerbenio, Grigiškių „Šviesos“ gimnazijos folkloro kolektyvas „Spalgena“, vadovaujamas Dalius Mockevičienės. Ypač įdomiai daug plovimų sulaukė itin smagiai ir nuotaikingai

muzikavusi instrumentinio folkloro grupė „Ratilai“ iš Vilniaus, vadovaujama Darius Mockevičiaus.

Festivalio pabaigoje žiūrovus senovinėmis dzūkų dainomis sužavėjo dar vienas „Aukso paukštės“ laureatas, seniausias Varėnos krašte Žiūrų folkloro ansamblis. Unikalus, beveik penkiasdešimt metų gyvuojantis ir visoje Lietuvoje žinomas ansamblis tarsi atgimė naujai – jame dabar dainuoja net keturios kartos, o jo dalyviai per koncertus vos telpa scenose.

Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direktorius Eimutis Gudelevičius, sveikindamas šventės dalyvius, sakė, kad festivalis skirtas parko gyventojams, lankytojams ir svečiams bei visiems kitiems, kurie neabejingi senoviniams papročiams ir tradicijoms. „Kadangi visi esame Lietuvos kūrėjai, tai organizuodami šį festivalį, siekiame išsaugoti puoselėjamas mūsų krašto vertybes. Šilų kaimeliuose įvyko smagūs koncertai, o jų pasiklausyti atėję kaimų gyventojai sve-

čius priėmė labai svetingai, kaip ir būdinga dzūkams. Dėkojame, kad esate neabejingi folklorui. Linkiu ir dalyviams, ir žiūrovams gražios šventės“.

Varėnos rajono savivaldybės mero pavaduotojas Giedrius Samulevičius pasveikino festivalio dalyvius ir svečius su gražia folkloro švente, kuri kasmet vyksta pačioje šilų „širdyje“ – Marcinkonyse, gamtos apsuptyje ant ežero kranto. „Ši šventė kaip gražus siūlas spindi bendroje šimtmečio renginių pynėje. Smagu, įsimintino vakaro ir dalyviams, ir žiūrovams. Man didelė garbė padėkoti šio puikaus festivalio organizatoriams ir kaip padėką įteikti bent skanų šimtalapį“ – linkėjo mero pavaduotojas.

Smaikščiais dzūkiškais pajukavimais šventės dalyviams linksminio renginio vedėjai – Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato darbuotojai Lina Černiauskienė ir Jonas Bajoriūnas. Jie dėkojo visiems festivalio dalyviams, parko kolektyvui bei Darželių, Margionių, Zervynų, Marcinkonių ir

Žiūrų kaimų bendruomenėms už pagalbą ir svetingumą rengiant festivalio koncertus.

Direktorius Eimutis Gudelevičius kiekvienam kolektyvui įteikė po „dėkavo-“ ir festivalio suvenyrą.

Šventėje šurmuliavo dzūkiškas turgelis, kuriame buvo galima nusipirkti naminės duonos, sūrio ir pyragų, medaus, įvairiausių rankdarbių, spalvingų keramikos, medžio dirbinių.

Vėliau šventė persikėlė į etnografinio muziejų, kur laukė skanūs dzūkiški kulinarinio paveldo valgiai, o dalyviai iki vėlumos nenuilsdami dainavo ir šoko.

Paskutinę festivalio dieną Marcinkonių Šv. apaštalo Simono ir Judo Tado parapijos bažnyčioje vyko Šv. Mišios, kurias už festivalio dalyvių ir Lietuvą aukojo parapijos klebonas Povilas Paukštė.

Ypatingas festivalio akordas nuskambėjo Žiūrų kaime, Margų pievoje ant Ūlos kranto. Visus gausiai susirinkusius čia svetingai sutiko Žiūrų folkloro ansamblio dainininkai bei kaimo bendruomenė. Unikaliomis gam-

tos apsuptyje Ūlos pakrantėmis ir Žiūrų šilais aidėjo viena už kitą skambesnės ansamblių dainos, o bendrystės jausmas prie dzūkiško stalo subūrė gausų būrį festivalio dalyvių ir svečių.

Kaip sakė vienas pagrindinių festivalio organizatorių, Marcinkonių etnografinio muziejaus vedėjas Jonas Bajoriūnas, festivalis jau turi savo tradicijas. „Parko darbuotojai, rengdami tokias šventes, pagarbiai pristato ir atkreipia dėmesį bei ragina ir toliau puoselėti išsaugotas ir tebepuoselėjamas unikalias dzūkiško paveldo vertybes, senąsias tradicijas ir papročius. Svetingai ir išmoningai festivalio svečius sutinka ir kaimų bendruomenės. Šiuose festivaliuose noriai dalyvauja garsiausi folkloro kolektyvai iš visos Lietuvos bei kaimyninių šalių. Džiaugiamės visais kolektyvais ir kasmet stengiamės surengti vis įdomesnius festivalius“.

Rūta AVERKIENĖ
Varėnos rajono savivaldybės administracijos
Bendrojo skyriaus vyr. specialistė

Nuo ankstyvo ryto prie bažnyčios jau prekiaavo alytiškė moteris atlaininiais saldainiais. Pats ilgiausias, gal metro ilgio, kainavo eurą. O nuo 11 val. Bendruomenės namuose galima buvo paragauti ir nusipirkti šilauogių Jadvygos Lukauskaitės išaugintų, Eglės Cickevičienės kaitės išauktų, Eglės Cickevičienės kaitės tik iškeptų pyragų bei Ingos Mikalauskienės kibinų. Kitoje bendruomenės namų salėje – Nedzingės darbštuolių darbų paroda. Visų akį patraukė paveikslai sukomponuoti iš kartono dalelių. Tai bendras Eglės Cickevičienės, Ramunės Poznekienės ir Linos Tamulevičienės žiemos vakarų darbas. Gražius iš karoliukų suvertus egzotiškus medelius bei šventą Jėzaus paveikslą, siuvinėtą kryžiuo technika, pristatė Kristina Jerusevičiūtė. Čia pat ir Živilės Bubėnaitės meniški atvirukai ir

Dovanoti žmonėms tai, kas tikra

Paskutinį liepos sekmdienį Nedzingės parapijoje nušurmuliavo Šv. Onos atlaidai

sveikinimai, meniškai apipavidalinti stiklainiai. Žmonės gėrėjosi Ingos Miškinytės kryželiu siuvinėtais paveikslais ir staltiesėmis, tikra darbštuolė, jos darbų parodoje buvo daugiausia. Janė Leutienė pristatė servetėles, siuvinėtas gėlių motyvais. Janė Juškevičienė eksponavo vašeliu nertas lovatieses, pagalvėles, takelius, taip pat nertas šlepetes, Eglės Cickevičienės nertos staliesės, pagalvėlės, vaikiškos šlepetės – taip pat šios parodos dalis. Irena Maciulevičienė pristatė vašeliu nertą kilimėlį iš celofaninių maišelių

Parodą atidarė Raminta Jurgelevičiūtė dainomis „Kad aš turėčiau pas tėvulį dalalį“ ir „Kap aš turėjau penkis brolius“, pagyvenu-

sių žmonių asociacijos pirmininkė Vanda Mockevičienė papasakojo apie Nedzingės žmonių gyvenimą tarpukaryje, apie buvusius Nedzingės kaimo amatininkus: siuviską Viktorą Rutkauską, batsiuvių Bolių Valansevičių, audėją Stašę Piščikiene ir kitus. Pristatė parodos dalyves, pasidžiaugė jų darbais, padėkojo, kad padėjo paruošti šią parodą. Nedzingės etnografinis ansamblis, vadovaujamas Nijolės Maceikienės, atliko programą „Iš motulės skrynios“, su kuria koncertavo ir respublikinėje 100-čiui skirtoje Dainų šventėje. Parodos atidarymo šventėje nedzingiškius pagerbė savo dalyvavimu Varėnos savivaldybės mero pavaduotojas Giedrius Samu-

levičius.

Šventės kulminacija - po šv. Mišių koncertas bažnyčioje. Jauna dainininkė, lyg nužengusi iš švento paveikslėlio, nepaprasto grožio balsu užtvindė bažnyčios skliautus dieviška „Ave Maria“ melodija (muz. Coccacchi). Tai Doviilė Kazonaitė, šių metų operos „Auksinio kryžiaus“ nominacijos „Viltis“ laimėtoja. Jai talkino taip pat tarptautinių konkursų lauratas, Karalienės Mortos premijos laimėtojas akordeonistas Tadas Motiečius. Be šio kūrinio, jie dar atliko lietuvių kompozitorių Juozo Gruodžio „Aguonėlės“, „Rugiagėlė“. Ypač visus sužavėjo Teišučiū Markačino daina „Žiedai, žiedai“, o atliekant šio kompo-

zitoriaus dainą „Gimtinė“ ne vienam ir ašara ištryško. Akordeonistas Tadas Motiečius, atlikdamas kūrinį pagal Rossini „Sevilijos kirpėjas“, visus sužavėjo virtuozizmu, įtaigumu, teatriškumu, paprastumu ir nuoširdumu. Solistė Doviilė yra pasakiusi „Noriu dovanoti žmonėms tai, kas tikra ir mums visiems brangu, – meilę, grožį, vienybę“, todėl nenuostabu, kad bažnyčioje buvusių žmonių akys buvo pilnos nuostabos ir susižavėjimo.

Po koncerto vėl sugrįžome į parodų salę pabendrauti, padainuoti, pabūti vieniems šalia kitų. O kad tokia graži ir prasminga šventė įvyko, dėkojame rėmėjams. Visų pirma Varė-

nos savivaldybei, mero pavaduotojui Giedriui Samulevičiui, Nedzingės Aldonos Pigagenės imonei, Jadvygai Lukauskaitei.

Dėkojame tiems, kurie prieš šios šventės prisidėjo darbais – bažnyčios tvarkytojoms: Genei Lukauskienei, Rasai Juškevičiūtei, Loretai Kazlauskienei ir Onai Jurgelevičienei, taip pat Irenai Valentukonytei ir Irenai Maciulevičienei. Iš visos širdies dėkojame Eglei Cickevičienei ir Ramunei Poznekienei už išmoningumą ruošiant parodų patalpas ir vašes. Taip pat etnografinio ansamblio dalyvėms ir vadovei ir visiems, žmonėms, kurie aplankė parodą, dalyvaavo šv. Mišiose ir klausėsi bažnyčioje išskirtinio koncerto.

Vanda MOCKEVIČIENĖ
Pagyvenusių žmonių bendruomenės pirmininkė